

СТАНОВИЩЕ

от доц. Ирен Йорданова Пелтекова, доктор
Софийски университет „Св. Климент Охридски”

относно дисертационния труд

на **АЛБЕНА БОЙЧЕВА БРЪНЗОВА**, докторант на самостоятелна
подготовка към катедра „Психология, педагогика, социология”,

НСА „Васил Левски”

на тема:

“Изследване на мотивацията на елитни състезатели по баскетбол”
за придобиване на образователната и научна степен „Доктор” в
професионално направление 7.6 Спорт, научна специалност „Теория и
методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. МЛФ)”

Мотивацията, като един от най-важните процеси за разбиране на човешкото поведение, е уникално явление, тъй като отразява многопластната природа на личността. Представеният дисертационен труд е посветен именно на мотивацията на елитните състезатели по баскетбол при постигането на определени спортни цели и причините за наличие и динамика на амотивация преди и след края на спортния сезон. Значимостта на тази проблематика привлича вниманието както на психолози, така и на треньори и състезатели.

Дисертационният труд на Албена Брънзова представлява сериозно научно изследване, реализирано на теоретико-емпирично равнище. Изборът на дисертационната тема от докторанта е естествен резултат от дългогодишния и постоянен интерес на Албена Брънзова към баскетбола, като трябва да отбележа, че тя е била състезателка от най-висока класа в световен мащаб. В момента авторът е треньор на два от изследваните отбора, а именно мъжкия и женския отбор на университета на Квебек в Монреал (UQAM). Показателен факт за израстването на Албена Брънзова като компетентен специалист по баскетбол е определянето ѝ за треньор на женския национален отбор на Канада през настоящия спортно-състезателен сезон.

Дисертацията е много добре организирана като структура: увод, три основни глави, библиография от 177 източника на български и английски език, 5 приложения на използваните изследователски методики. В текста на

дисертацията са включени 21 фигури и 28 таблици, които улесняват възприятието на информацията.

В теоретичната първа глава е очертана общата концептуална рамка, която заляга в основата на последвалото емпирично изследване. Анализът е задълбочен и просторен, като са обхванати всички важни аспекти на двата вида мотивация – вътрешна и външна и тяхното отсъствие, а именно наличието на амотивация.

Албена Брънзова прави анализ на спортната дейност като социален феномен. Тя представя убедителни данни как условията на средата играят изключителна роля за формирането на едни или други външни и вътрешни мотивации. Направено е много сериозно проучване върху ефекта от поставянето на цели и влиянието им върху степента на усилията и резултатите от изпълнението от страна на спортистите. Авторът проучва значителен обем от теоретични източници посветени на проблема за целевата ориентация и мотивационния климат с тяхната степен на изразност и динамика. В цялата първа глава докторантът обвързва теорията с много практически примери от спорта и конкретно от баскетболната игра, което прави текстът разбираем за широк кръг от читатели. Още от тази част за мен е ясно, че докторантът Брънзова добре познава научната литература в областта, в която работи.

Във втора глава са представени добре изградена цел, задачи и хипотеза на изследването. Описана е използваната методика и организация на изследването. В методическия инструментариум са включени 4 методики, които съответстват на поставените задачи и е приложен автогенен тренинг за релаксация на състезателите, провеждан в края на тренировъчните занимания. Изследвани са 117 елитни състезатели от десет университетски отбора (пет мъжки и пет женски) по баскетбол от Канада на възраст 18 – 27 години. Отборите са се класирали от първо до пето място през състезателния сезон 2014/2015 г. Приложен е статистическият метод за сравнителен анализ на променливите по факторите: начало/край на спортния сезон, пол, спортен стаж, спортен отбор, класиране в шампионата. Направен е дисперсионен анализ на амотивацията.

Третата глава е приносна. В нея докторантът прави своите научни анализи, представя резултатите при всяка методика на изследване и по всички фактори с много детайлни интерпретации, които са коректни спрямо резултатите. Тук Албена Брънзова много умело синтезира резултатите и изразява своето виждане по проблема, за което заслужава адмирации. Много сполучливо са направени обобщенията на резултатите от изследването на мотивационните фактори, където авторът достига до заключението, че

проследените аспекти на мотивацията са различни при мъжете и жените и различни за изследваните отбори. Докторантът представя в отделна точка от трета глава анализ на резултатите от теста за изследване на удовлетвореността от спортната дейност. За мен тези резултати представляват интерес поради факта, че са направени с двата отбора на университета на Квебек в Монреал (UQAM), на които докторантът е треньор и тези отбори са различни по пол.

С голям практически принос оценявам приложението на метода на автогенната тренировка в естествените условия на спортната дейност и ефектът постигнат от нея, а именно благоприятно общуване и взаимно разбирателство между баскетболистите, формирането на професионално майсторство на личността на състезателя и на треньора като педагог. Всички тези фактори са от изключително важно значение за успешното провеждане на учебно-тренировъчната и състезателната дейност в един колективен спорт, какъвто е баскетболът.

Направените изводи отразяват в обобщен вид получените експериментални данни, а направените препоръки са логични и уместни. Това е доказателство за уменията на дисертанта да реализира по професионален начин едно научно изследване във всички негови етапи.

На базата на постигнатото, Албена Брънзова може да продължи да навлиза в проблематиката на мотивацията на състезатели по баскетбол и с други съпоставими студентски и елитни отбори.

В заключение на становището, искам още веднъж да подчертая, че дисертационният труд е разработен спрямо високите стандарти на докторската степен и се отличава с оригиналност на изследването. Той има теоретичен и приложно-практически принос.

Като имам предвид научните достойнства на дисертационния труд, професионалното равнище, на което е разработен, а също така и качествата на докторанта, аз предлагам на Научното жури да присъди на **Албена Бойчева Брънзова** образователната и научна степен „Доктор” в професионално направление 7.6 Спорт, научна специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. МЛФ)”.

23.11.2015 г.

Член на научното жури:.....

Доц. Ирен Пелтекова, доктор